

[Arbejdsministeren]

turde komme med, når fru Lilli Gyldenkilde er ordfører, i hvert fald i spørgsmål af denne karakter. Jeg vil også bekræfte, at på det specifikke punkt kommer der nogle besparelser ud af det, men det er ikke ment som et besparelsesforslag. Derfor synes jeg også lige, jeg skal nævne, at en række af de andre regelforenklinger kommer der altså merudgifter ud af. Og summen af alle de regelforenklinger, som udvalget har lagt frem, kan altså meget vel blive merudgifter, og det har været baggrunden for min stillingtagen. Men jeg kan bekræfte, at på det specifikke punkt sker der en besparelse.

Fru Lilli Gyldenkilde siger, at vi bliver et ekspeditionskontor herinde. Jeg vil gerne medvirke til, at vi ikke bliver ekspeditionskontor for organisationerne, når der er politiske grunde til ikke at være det. Men i dette tilfælde synes jeg, der er en ganske god grund til at være ekspeditionskontor for de folk, som ude omkring i kasserne administrerer ordningerne, lever med ordningerne i det daglige. Når de i enighed er nået frem til noget, som embedsmændene har kunnet tilslutte sig, så skal der efter min mening meget gode grunde til ikke at ville være ekspeditionskontor.

I spørgsmålet om arbejdsgiverdokumentation vil jeg gerne gentage det, jeg sagde i første runde om, at der må være sket en eller anden fejlfortolkning undervejs; hvor den ligger, kan jeg af gode grunde ikke udtale mig om. Der foreligger en redegørelse fra december måned om denne problemkreds med udgangspunkt i debatten sidste år. Den sender vi nu til udvalget, og lad os så tage en debat om den videre procedure derfra.

Jeg kan i øvrigt sige, at jeg også synes, det måske var en god idé, om vi i fællesskab tog en tur ud i en A-kasse og prøvede at se, hvordan det virker ude i den daglige ekspedition. Det synes jeg kunne være en spændende øvelse, som jeg meget gerne vil prøve at få tilrettelagt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vædtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 268:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Den kommunale økonomi i 1987 og 1988).

(Fremsat 14/5 86).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 18 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 269:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal indkomstskat og af lov om udskrivning af skat til amtskommunen. (Det kommunale og amtskommunale personfradrag m.m.).

(Fremsat 14/5 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Stavad (S):

Det nytter noget! Det nytter at argumentere, at protestere, at demonstrere imod urimeligheder og overgreb. Den mest effektive protest og demonstration er naturligvis på valgdagen at stemme de for urimelighederne ansvarlige ud. Regeringspartierne og ikke mindst det radikale venstre fik den 17. november 1985 ved amts- og kommunevalget en kraftig advarsel af befolkningen. De fik det gule kort. Næste gang, ved folketingsvalget, bliver det det røde kort, vælgerne giver den borgerlige regering.

Det nytter noget at protestere. For et par måneder siden var løftet om fjernelse af karensdagen fra 1987 resultatet af mange borgeres og oppositionens saglige argumentation og protester. Denne gang er resultatet, at der er ført reelle forhandlinger med kommunernes og amternes organisationer, at regeringen ikke længere har kunnet lukke øjnene for

[Stavad]

den måde, som kommunerne og amterne er blevet maltrakteret på.

At ventelisterne på sygehusene stiger katastrofalt, er en sag, som vi skal vende tilbage til på onsdag, når socialdemokratiets forespørgsel om sygehusene kommer til behandling. Der er mangel på forsvarlige pasningsmuligheder for vore børn som følge af, at regeringens politik har forhindret den nødvendige udbygning af daginstitutioner. Og sådan kunne vi nævne en række områder, hvor regeringens forsøg på at ødelægge det kommunale selvstyre har ramt den økonomisk svageste del af befolkningen.

Den aftale, der er indgået med Kommunernes Landsforening og Amdsrådsforeningen, betyder, at man nu forlader det helt uholdbare udgangspunkt, som 1984-regnskabet er udtryk for. I stedet bliver det regnskaberne for 1985 og 1986, der skal danne baggrund for aktivitetsniveauet i 1987, og regnskaberne for 1986 og 1987, der fastlægger aktivitetsniveauet i 1988. Det er en meget klar forbedring, som vi hilser med tilfredshed.

Dermed være ikke sagt, at socialdemokratiet mener, at dette forslag løser alle problemer for kommuner og amter. Efter vor opfattelse er der også utilfredsstillende ting i forslaget. Der er således det helt uacceptable, at regeringen har hæftet en ny straffeekspedition på lovforslaget, hvis kommuner og amter ikke nøjagtigt holder sig inden for den afstukne ramme. Den del af forslaget har de kommunale organisationer da heller ikke tilsluttet sig. Det er en mistillid over for vore lokalpolitikere, som vi må tage afstand fra, og som vi ikke synes er folketinget værdig.

Det foreliggende forslag er også udtryk for, at regeringen har måttet erkende, at den har budt amts- og kommunalpolitikere helt utilstrækkelige økonomiske rammer at arbejde inden for i 1986. Det har simpelt hen ikke været muligt at løse de opgaver, der er lagt ud lokalt. Så kunne man selvfølgelig sige, at den, der overvinder sig selv, er større end den, der indtager en stad, men så let er det desværre ikke. Dette lovforslag ændrer nemlig ikke så meget som et komma i de økonomiske rammer for 1986, som regeringen med sit lovforslag har erkendt er utilstrækkelige.

Derfor må jeg spørge indenrigsministeren, hvorfor kommuner og amter skal tvinges til at gennemføre ødelæggende nedskæringer i

1986, når ministeren godt ved, at det slår utrolig meget i stykker. Har ministeren ikke overvejet, hvilke merudgifter denne siksak-kurs kan afføde i de kommende år? Er regeringen simpelt hen for stolt til at stå frem og erkende, at den tog fejl?

Socialdemokratiet vil sørge for, at regeringspartierne og det radikale venstre kommer til at tage stilling til ændringsforslag, som tilpasser 1986-rammerne til de efterfølgende år, så vi undgår disse menneskefjendske nedskæringer, som regeringen tvinger kommuner og amter ud i i 1986.

Det er glædeligt, at den såkaldte konjunkturregulering ophæves fra 1987. Den har været et skalkeskjul for, at regeringen har hentet milliardbeløb i de kommunale kasser. For 1985 og 1986 vil regeringen skære yderligere i de amtslige og kommunale bloktilskud, som vil påvirke deres økonomi med yderligere store negative beløb i 1986 og i 1987. Vi må i den forbindelse under udvalgsarbejdet se på den helt urimelige påvirkning af Københavns kommunes økonomi, som disse beskæringer vil få. Der må tages hensyn til, at Københavns kommune ikke har haft nogen konjunkturgevinst, heller ikke efter regeringens særprægede regnemetode.

Jeg vil også gøre nogle bemærkninger om tidspunktet for dette forslags fremsættelse. Folketinget, kommuner og amter var lovet et lovforslag inden den 15. februar 1986. Det er en urimelig behandling af kommuner og amter, at deres budgetlægning endnu et år skal gøres helt unødigt vanskelig, fordi regeringen ikke har kunnet finde sine egne ben. Det er urimeligt, at folketinget får en uge til at udvalgsbehandle et forslag med så vidtrækkende konsekvenser og med den sværhedsgrad, som dette forslag har. Jeg hører i hvert tilfælde ikke til de 5-10 personer i Danmark, der kan gennemskue alle detaljer i de meget uigennemsigtige udlignings- og tilskudssystemer, der er mellem kommuner og amter indbyrdes og mellem kommuner og amter på den ene side og staten på den anden side. Derfor håber jeg, at der trods alt bliver mulighed for et bare nogenlunde forsvarligt udvalgsarbejde, så vi ved, hvad der skal stemmes om, inden vi når frem til tredje behandling.

Jeg vil godt ende, hvor jeg startede, med at sige tak til borgere, der igennem deres protester og stemmeafgivning den 17. novem-

[Stavad]

ber 1985 gjorde det umuligt for regeringen at fortsætte en helt ødelæggende politik over for vore lokale aktiviteter og det kommunale selvstyre. En stor anerkendelse også til Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, som med nyvalgte socialdemokratiske formænd i spidsen har muliggjort et skridt i den rigtige retning, men også en tak til de mange borgerlige lokalpolitikere, som sammen med os andre har påpeget regeringens ødelæggende politik over for det, man i venstre kalder det nære samfund, og over for dets borgere.

Socialdemokratiet vil gå aktivt ind i udvalgsarbejdet, og vor endelige stillingtagen vil afhænge af udvalgsarbejdet og af vore muligheder for at trænge igennem med de nødvendige ændringsforslag.

Det lille forslag nr. L 269 kan socialdemokratiet give sin tilslutning til.

Karen Højte Jensen (KF):

Udgangspunktet for debatten i dag er aftalen mellem regeringen og de kommunale organisationer om den kommunale økonomi i 1987 og 1988 samt om det fremtidige tilskuds- og udligningssystem.

Der er god grund til i dag at rose regeringen for den aktive indsats, der er gjort for at få en aftale i stand, men der skal sandelig også lyde en anerkendelse til de kommunale organisationer, som har udvist stor realitetsans.

Fra de kommunale organisationers side anerkendes det nu også i konkret handling, at der må sættes realistiske rammer for den kommunale økonomi, det kommunale aktivitetsniveau, således at dette tilpasses de samfundsøkonomiske muligheder. Lad mig tilføje, at der givetvis også i de nærmeste år vil være behov for at indpasse den kommunale sektors samlede økonomi i samfundsøkonomien. Som grundsynspunkt vil jeg fremføre, at det er vigtigt, at der er overensstemmelse og sammenhæng mellem skatteprocenten og serviceniveauet i de enkelte kommuner.

Det historiske bag det forslag, vi behandler, er regeringens og de radikales aftale fra sidste år om at tilstræbe en afvikling af de generelle tilskud. Efterfølgende har der været gjort mange øvelser, både talmæssige og politiske. Som et led i forarbejdet udsendtes der et debatoplæg fra indenrigsministeriet til

kommunerne. Nærværende lovforslag følger smukt de kommunale organisationers ønsker, som efterfølgende indgik.

Vi kan tilslutte os, at bloktilskuddene afvikles fra 1988. Det ville have været halsløgning, om det var sket allerede fra det kommende år. Det er således, at Kommunerne Landsforenings ønske om indførelse af statsfinansieret udligning og Amtsrådsforeningens ønske om at fastholde modellen med det nuværende udligningssystem er imødekommet. Det vil næppe skabe problemer, at der fremtidig bliver tale om to modeller.

Aftalen om rammerne for den kommunale økonomi dækker både 1987 og 1988. Det er tilfredsstillende, at der på denne måde skabes et godt planlægningsgrundlag for de enkelte kommunalbestyrelses- og amtsrådsmedlemmer. Det er dog således, at skulle vi opleve en overophedning i bygge- og anlægssektoren, skal der optages forhandling vedrørende den del af aftalen, der angår anlægssektoren.

Hvad angår nettodriftsudgifterne for kommunerne under ét i årene 1987 og 1988, er der enighed om, at disse ikke må overstige gennemsnittet for de to foregående år. Der indbygges dog en korrektion af hensyn til arbejdstidsforkortelsen og under hensyn til de demografiske udgiftsbehov. Det sidste vil imødekomme kommuner, hvor antallet af ældre er stærkt stigende.

De kommunale organisationer har i og med, at de har indgået en aftale, forpligtet sig til at være med til at sikre, at aftalen om de økonomiske rammer holdes. Det lægger jeg stor vægt på. På den baggrund har jeg en positiv forventning til, at de enkelte kommuner lever op til deres ansvar og efterlever henstillingen. Regeringen har dog villet sikre sig, at kommunerne allerede nu blev bekendt med præmisserne for en eventuel overskridelse af henstillingen vedrørende driftsudgifterne. Det er baggrunden for forslaget om deponering af et beløb i Nationalbanken svarende til overskridelsen. Jeg mener, det er klogt, at der her fra regeringens side spilles med helt åbne kort.

Fra konservativ side finder vi det derudover positivt, at der sker en ændring af overudligningsbestemmelsen for Københavns og Frederiksberg kommuner. En kommune vil ikke fremtidig kunne tabe mere end 90 pct.

[Karen Højte Jensen]

af ekstra skatteindtægter som følge af mellemkommunal udligning.

Må jeg også fastslå, at der med indførelsen af statsfinansieret udligning ikke sker byrdefordelingsmæssige forskydninger mellem kommunerne.

Vi hilser med tilfredshed, at der er opnået enighed om at indføre en mellemamtskommunal udligningsordning vedrørende AIDS. Det viser vilje til at fordele de økonomiske byrder, denne alvorlige sygdom medfører.

I dag skal vi ikke diskutere sygehuse, men jeg har med glæde hæftet mig ved, at Amdsrådsforeningen som et led i aftalen har forpligtet sig til inden for de økonomiske rammer, der er aftalt, at reducere ventelisterne på sygehuse væsentligt. Det er en af de afgørende dele af aftalen.

Jeg forstod på hr. Stavad, at socialdemokratiet er indstillet på en hurtig udvalgsbehandling. Det kan jeg tilslutte mig.

Med hensyn til det andet lovforslag, nr. L 269, kan jeg også tilkendegive tilslutning.

Svend Heiselberg (V):

Jeg vil gerne sige om lovforslaget, at venstre naturligvis kan tilslutte sig det. Det er et godt forslag.

Desforuden vil jeg gerne sige et par ord om det 2-årige forlig, der dækker budgetåret 1987-88, og som er indgået mellem indenrigsministeren og de kommunale organisationer. Forliget kan nu danne grundlag for planlægning og dispositioner i kommunerne for en meget lang periode, ja, man kan sige til næste folketingsvalg og helt frem til tiden før næste kommunevalg. Det er en langsigtet disposition, vi sjældent har oplevet i dansk politik.

Jeg vil gerne sige tak til indenrigsministeren og til de kommunale organisationer. De socialdemokratiske formænd for de kommunale organisationer, som har indgået forliget, har åbenbart indstillet sig på, uanset al partipolitik, ud fra samfundsmæssige hensyn at indgå et økonomisk forlig med regeringen. Man kan måske ligefrem sige, at de har indstillet sig på, at firkloverregeringen fortsætter frem til den ordinære valgdato og måske også efter den tid. Det har man taget bestik af og har handlet efter, og det kunne hr. Stavad måske have lært en lille smule af, så han havde handlet på samme måde.

For det første budgetår, 1987, vil der være mulighed for i kommunerne at anvende 500 mill. kr. til strengt nødvendige udgifter, og derved kan nogle kommuner, der har vanskeligheder med at få budgetterne til at strække til, dække det strengt nødvendige behov, der vil opstå, og som er opstået, siden firkloverregeringen blev dannet i 1982.

I første budgetår kan et tilsvarende beløb anvendes ekstra i amtskommunerne, først og fremmest på sygehusområdet. Der er i nogle egne af landet i dag ventelister både af folkepensionister og af folk, der er i beskæftigelse, som væsentligt vil kunne nedbringes. Den udvidede ramme er specielt indrettet herpå. Det vil sige, at patienter, der går og venter på hofteoperationer, andre slidgigtoperationer, øjenoperationer m.v., nu kan komme højere op på ventelisten og hurtigere genvinde deres førlighed.

Et moderne velfærdssamfund som det danske kan simpelt hen ikke være den nuværende tilstand bekendt, og derfor er det glædeligt, at den kæmpeeksplosion i sygehussektorens udgiftsniveau, vi oplevede i 1960'erne og 1970'erne, og som vi i sin tid blev advaret imod i en række perspektivplaner, nu er bragt til ophør. Men der er altså på den anden side et sygehusbehov, som nødvendigvis må dækkes.

I de budgetår, som er gået, siden firkloverregeringen blev dannet i september 1982, har der været mange stridigheder omkring kommunebudgetterne, men det har været nødvendigt at dæmme op for de kommunale udgifter i en tid, hvor regeringen var nødt til at foretage en vis styring af det offentliges udgifter som et led i den almindelige økonomiske politik. Det nytter jo ingenting, at staten holder igen, hvis de koncessionerede selskaber og kommunerne fører den modsatte politik. Jeg erkender imidlertid, at denne påholdenhed har været vanskelig i en tid, hvor flere og flere opgaver som følge af kommunalreformen i 1970 helt bevidst er blevet lagt ud til kommunerne som et led i decentraliseringen.

Jeg vil også benytte lejligheden til at takke de mange kommuner landet over, der er styret af venstre- og konservative og socialdemokratiske borgmestre, som uanset det voldsomme tryk fra lokalt personale og grupper fra fagbevægelsen og fra andre interesseorganisationer siden 1982 har været med til at

[Svend Heiselberg]

føre en fornuftig økonomisk politik og dermed har bidraget til den økonomiske genopretningspolitik, firkloverregeringen har gennemført.

Venstre synes, at det er et godt lovforslag, ministeren er kommet med, og vi kan fuldt ud give det vores støtte. Det kan vi også til lovforslag nr. L 269.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg tror, jeg fik noteret hr. Svend Heisels bemærkning ordret som konklusion på det, der sker i øjeblikket på sygehusområdet.

Jeg mener, hr. Svend Heiselberg fik sagt, at vi ikke kan være de nuværende tilstande bekendt. Jeg synes, det var en meget positiv erkendelse fra hr. Svend Heiselberg, og derfor vil jeg godt spørge: er konsekvensen af den erkendelse så ikke, at venstre sammen med socialdemokratiet og andre partier under udvalgsarbejdet vil være med til at finde løsninger på 1986-problemerne, så at de besparelser, de nedskæringer, de tilstande, vi ikke kan være bekendt, skal vi ikke vente med at få løst op for til engang i 1987? Jeg går ud fra, efter de bemærkninger, hr. Svend Heiselberg kom med, og som jeg var enig i, at han vil være med til at tage konsekvensen af det og sammen med os andre få fundet løsninger.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Nu tager det nogen tid at råde bod på de skader, socialdemokratiet i sin tid overlod til den borgerlige regering, men vi er faktisk godt i gang med at løse de problemer, hr. Stavad omtaler. Det viser sig, at når man får en snak med de socialdemokratiske kommunale folk, så har de stor forståelse for det, regeringen laver. Jeg appellerer til hr. Stavad om at have samme forståelse, for så kan vi nå langt. Det behøver vi såmænd ikke at have noget særligt udvalgsarbejde om. Indenrigsministeren er fuldt opmærksom på den sag, og han har gjort et meget, meget stort stykke arbejde for at få løst op for de mange problemer, der er skabt af den politik, der har været ført.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hr. Svend Heiselberg mener ikke, at vi kan være de nuværende tilstande på de danske sygehuse bekendt. Hr. Svend Heiselberg ønsker ikke at gøre noget ved de tilstande, vi ikke kan være bekendt, i 1986. Det var en konstatering!

Agerschou (SF):

Kort før jul sidste år fik regeringen flertal i folketinget for et voldsomt hovsaindgreb i kommunernes økonomi i 1986. Indgrebet var præget af den sædvanlige arrogante facon, som kommunerne gennem flere år har måttet stå model til fra regeringens side. Der var tale om budgetter, der var fastlagt og vedtaget af kommunerne. Det var et pludseligt indgreb, selv om regeringen et par uger før kommunalvalget i november havde haft lejlighed til at fortælle, hvad man havde i sinde, uden at munden på den daværende indenrigsminister blev åbnet.

Indgrebet ramte fuldstændig i flæng, og det kom til at betyde, at de nye kommunalbestyrelsesmedlemmer som deres første opgave mange steder måtte gå i gang med at beskære de budgetter, de gamle kommunalbestyrelsesmedlemmer havde vedtaget, og det er efter vores opfattelse ikke en måde at behandle folk på.

Hele indgrebet betød, at mange kommuner med den sønderjyske venstreborgmester i spidsen gik i gang med en forståelig krig mod statsmagten. Den tog f.eks. form af flytning af udgifter fra budget 1986 til regnskab 1985, for at man kunne undgå så mange som muligt af de økonomiske sanktioner, regeringen havde fået vedtaget.

Det er den umiddelbare forhistorie, som ikke er uvæsentlig, når folketinget i dag behandler regeringens bud på kommunernes økonomi i 1987 og 1988.

Efter vores opfattelse repræsenterer forslaget et klart nederlag for regeringen, i den forstand at man nu må erkende, at indgrebet for 1986 betød, at rammerne blev alt for små, bl.a. fordi man helt meningsløst tog udgangspunkt i regnskabsår 1984, og at indgrebet går hårdt ud over helt nødvendige kommunale aktiviteter, og at indgrebet betød et begyndende og gavnligt oprør i kommunerne mod statsmagten. Samtidig har protester fra be-

[Agerschou]

folkningen og fra forskellige personalegrupper åbenbart gjort deres virkning.

Forslaget er efter vores opfattelse derfor et forsøg på at løse nogle enkelte stropper i den spændetrøje, man nu gennem flere år har lagt kommunerne i, og som har gjort det kommunale selvstyre til en illusion. Der er tale om et fortvivlet forsøg fra regeringens side på at redde forholdet til kommunerne.

Med lovforslaget fastlægges rammerne for en to års periode. Det har kommunerne naturligvis været interesseret i, fordi de mange pludselige indgreb ødelægger enhver form for langtidsplanlægning. Og det er naturligvis muntert at høre venstres ordfører, hr. Svend Heiselberg, stå her på talerstolen i dag og tale om værdien af langtidsplanlægning, når man ved, at hr. Svend Heiselberg i 2-3 år har været med til at ødelægge enhver form for langtidsplanlægning, en kommune kunne finde på.

Vi mener nu ikke, at kommunerne skal glæde sig for tidligt, selv om der er lagt op til en to års periode. Regeringen har tidligere vist, at den gør, hvad den vil, og den får trofast og automatisk følge af det radikale venstre. Jeg tror ikke, at vi har set det sidste hovsaindgreb fra regeringens side over for kommunerne. Der vil stadig blive pønset på initiativer; det kan kommunerne lige så godt tage med i deres daglige arbejde.

Det er lykkedes regeringen at fremstille forslaget som et forlig mellem regeringen og kommunerne. Efter SFs opfattelse er det urimeligt at tale om et forlig, når forslaget stadig opererer med straffeaktioner over for kommunerne, hvis rammerne ikke følges, denne gang i form af en deponeringsordning med Nationalbanken. Ganske vist kalder man det i lovforslagets bemærkninger med en sproglig ganske charmerende omskrivning for »modgående foranstaltninger«. Det, der er tale om, er straffeaktioner over for kommuner, der efter regeringens opfattelse ikke opfører sig ordentligt.

Som sagt er der efter SFs opfattelse tale om et tilbagetog for regeringen, men muligvis kun et taktisk tilbagetog, og vi er overbevist om, at hovsaindgrebene vil fortsætte, hvis regeringen får lyst til det. Derfor er der stadig brug for, at kommunerne optræder håndfast over for regeringen.

Med hensyn til lovforslagets enkeltheder er det ganske komplicerede sager, vi behand-

ler. Jeg vil ligesom hr. Stavvad fra socialdemokratiet udtrykke vores store utilfredshed med, at man virkelig kan finde på at fremsætte et forslag, der var lovet fremsat 15. februar 1986, 14. maj 1986, når man ved, at folketingsåret er ved at være slut.

Vi vil lægge op til et meget grundigt udvalgsarbejde, og derfor kan det blive nødvendigt at forlænge fristen for folketingsarbejds afslutning, der er fastsat til 30. maj, til ind i juni. Vi vil ikke lade os piske af, at indenrigsministeren først i allersidste øjeblik fremsætter et omfattende forslag til behandling i folketinget. Det skal efter vores opfattelse have en lige så seriøs behandling, som det ville have fået, hvis det var fremsat på det tidspunkt, regeringen selv havde annonceret.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Hr. Agerschou har fuldstændig misforstået det, hvis han tror, at det er et tilbagetog. Netop fordi regeringen nu har bragt orden i økonomien, som jeg har sagt, er der skabt grundlag for, at vi kan give de forbedringer til kommunerne. Det er det, vi hele tiden har sagt: nu må vi have orden i økonomien, for så bliver der igen muligheder for, at vi kan opfylde nogle af kommunernes ønsker. Når man overtager nærmest et dødsbo, er man nødt til at skabe orden i økonomien, inden man kan begynde at dele ud af pengene. Det er det, vi har gjort fra regeringens side. Det burde man påskønne i stedet for at gå op og kværulere over det her.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg kan forstå på hr. Svend Heiselberg, at han mener, at regeringen har bragt orden i økonomien. Hvornår er det sket? Det må være sket mellem juleindgrebet over for kommunerne og fremsættelsen af nærværende forslag. Jeg havde forståelsen af, at regeringen i forbindelse med juleindgrebet over for kommunernes økonomi ikke mente, at der var blevet bragt orden i økonomien. Hvad er det, der er sket i mellemtiden? Det vil jeg gerne spørge hr. Svend Heiselberg om.

For os at se er der stadig væk tale om, at regeringen har fundet det nødvendigt at fore-

[Agerschou]

tage et tilbageslag over for kommunerne, fordi man kunne iagttage et begyndende oprør fra kommunernes side mod statsmagten, et oprør, hvor den sønderjyske amtsborgmester, der kommer fra partiet venstre, faktisk stod i spidsen.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det lovforslag, vi behandler i dag, er jo i sit indhold overordentlig omfattende. Det kunne fortjene en meget udførlig gennemgang og diskussion ved denne førstebehandling, men det levner en førstebehandling jo ikke den fornødne tid til. I stedet må man forudse, at kommunaludvalget må gøre sig umage med en grundig drøftelse af forslaget enkeltheder.

Mit partis ordfører, hr. Ole Vig¹ Jensen, er desværre ikke i stand til at være til stede her i dag, og derfor skal jeg i hans sted og på mit partis vegne gøre nogle få bemærkninger om principperne i lovforslaget.

Lovforslaget indeholder to hovedpunkter: for det første en afvikling af de nugældende bloktilskud, som for primærkommunernes vedkommende erstattes af en statsfinansiel udligningsordning, for amtskommunerne af en mellemkommunal udligningsordning. Det er en meget omfattende omlægning af mellemværendet mellem stat og kommuner og amtskommuner, der her gennemføres.

For det andet er forslaget udtryk for en erkendelse fra både statsmagts og kommuners side – det sidste er nyt – af, at det er nødvendigt at koordinere den statslige og den kommunale udgiftsaktivitet. Der ligger i aftalen en klar erkendelse af dette, som jeg tror kommer til at danne mønster. Det sker oven i købet i dette forslag i form af en 2-årig aftale om udviklingen i den kommunale aktivitet.

I den forbindelse kan jeg ikke tilbageholde det spørgsmål, om hr. Agerschou da ikke finder, at der er behov for en sådan koordinering. Når man hører hr. Agerschou tale om opgøret med statsmagten fra kommunernes side, skulle man tro, at det forholdt sig sådan, at der ikke var noget behov for, aldrig nogen sinde, under nogen omstændigheder at gennemføre en koordinering af udgiftsudviklingen i staten og i kommunerne.

Hvis det virkelig er hr. Agerschous opfattelse, vil jeg da gerne have den bekræftet her.

I så fald vil jeg opfatte det som udtryk for, at hr. Agerschou aldrig nogen sinde mener det alvorligt, når han siger, at SF skulle have ansvar for at føre den økonomiske politik. Selvfølgelig må alle, der skal føre økonomisk politik i dette land, erkende, at der er behov for en koordinering. Der kan være strid om niveauet, men om behovet er der ingen som helst diskussion.

Det er et stort fremskridt, at der er indgået en frivillig aftale mellem staten og kommunerne og amterne om afviklingen af bloktilskuddene og om niveauet for udgifterne i de kommende to år. Den aftale, der her er indgået, udspringer helt tydeligt af den aftale, der blev indgået mellem regeringen og det radikale venstre, da vi sidste år regulerede den kommunale aktivitet. Synspunktet dengang hos regeringen og hos det radikale venstre var, at det var sidste gang, man skulle regulere den kommunale aktivitet via en konjunkturregulering, der førte til nedskæringer i bloktilskuddene, at den måde at gøre tingene på var slidt op. Man vil kunne se, at det, da vi behandlede forslagene i sin tid, var det synspunkt, der blev givet udtryk for.

Det nye i situationen er den kendsgerning, at staten i dag ikke har det tordnende underskud på sine finanser, staten har haft i en årrække. Det betyder, at sådanne håndgreb, som vi var nødt til at ty til – og jeg vil da sige for vores del: nødtvungent – i form af konjunkturreguleringer, hvor man overførte midler fra de kommunale kasser til statskassen, ikke er nødvendige i en situation, hvor der ikke længere for indeværende år er et underskud på statsfinanserne. Den tid er forbi.

Hr. Agerschou spørger, hvad det er, der er sket i den økonomiske politik. Ja men der er jo sket det, at der ikke længere er et løbende underskud i statens finanser og dermed ikke noget behov for at overføre overskydende likviditet fra de kommunale kasser til statskassen. Det er det, der er sket, og det undrer mig virkelig, at hr. Agerschou ikke kan få øje på den fundamentale forandring i den økonomiske situation.

Det er da rigtigt, at der er andre balanceproblemer i vores økonomi, som vi ikke har løst. Balanceproblemerne i forhold til udlandet er så sandt ikke løst, men spørgsmålet om underskud på statsfinanserne, der skulle ses i en situation, hvor der var et voksende

[Niels Helveg Petersen]

likviditetsoverskud i kommunerne, det problem tegner sig i dag anderledes end før.

Det er så i øvrigt glædeligt for os at notere, at det af aftalen fremgår, at med den aftale, der nu ligger for den kommunale aktivitet for de kommende 2 år, vil ventelisterne på sygehusområdet kunne nedbringes væsentligt.

Vi har sådan set en meget klar situation. Der er mellem regeringen og de kommunale organisationer indgået en meget omfattende og langsigtet aftale. Der består fortsat nogen uklarhed om socialdemokratiets holdning hertil. Jeg måtte forstå det sådan, at socialdemokratiet ikke havde gjort op med sig selv, om man også ville støtte en sådan aftale; det skulle holdes hen i det uklare, om socialdemokratiet ville støtte en aftale indgået frivilligt mellem staten og de kommunale organisationer. Det vil vække nogen forundring, tror jeg, blandt gode socialdemokrater i de kommunale organisationer, at en sådan tvivl overhovedet kan opstå efter hr. Stavads indlæg.

Jeg bryder mig normalt ikke meget om at spå, men jeg vil alligevel tillade mig at gøre det. Jeg vil spå, at det også ender med, at socialdemokratiet selvfølgelig stemmer for forslag, der bygger på en sådan aftale; alt andet ville da være aldeles ubegribeligt for, vil jeg sige, meget førende socialdemokratiske kredse uden for dette hus. Hr. Stavad behøver såmænd ikke at erklære sig i dag; jeg vil tillade mig bare at lade det blive ved min spådom.

Jeg kan i hvert fald sige for det radikale venstres vedkommende, at vi agter at støtte dette forslag, og vi hilser meget velkommen, at det efter en periode, hvor der var strid om fordelingen af ressourcer mellem stat og kommuner på grund af et meget stort underskud i statsfinanserne, nu er lykkedes at nå frem til en situation, der kan betegne en ny fase, hvor forholdet mellem stat og kommuner forhåbentlig i langt videre udstrækning kommer til at basere sig på aftaler om udgiftsforløbene.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Hr. Niels Helveg Petersen spørger, om SF da ikke mener, at det er nødvendigt at koordinere den økonomiske politik. Det tror jeg

aldrig hr. Niels Helveg Petersen har hørt at SF ikke mener.

Nu er hr. Niels Helveg Petersen jo ny som kommunalpolitisk ordfører for det radikale venstre. (*Munterhed*). Og derfor mener jeg, at det må være undgået hr. Niels Helveg Petersens opmærksomhed, hvordan indgrebene over for kommunerne er foregået gennem de sidste år.

Hvad er der sket? Lad mig nævne et par eksempler. For det første er der sket det, at indgrebene er foretaget i allerede vedtagne budgetter, hvilket har betydet, at kommuner helt tilfældigt blev straffet. Ved juleindgrebet benyttede man f.eks. regnskabsår 1984. De kommuner, der i 1984 havde opført sig ordentligt og havde sparet meget ifølge regeringens egne henstillinger, blev straffet mere end de kommuner, der ikke efter regeringens opfattelse havde opført sig ordentligt i 1984. Hvad er det for en måde at foretage indgreb på? Hvilken pædagogik over for kommunerne ligger der i det? Det er et eksempel.

For det andet sker der gennem årene, at folketinget vedtager nedskæringer af bloktilskuddene, men overlader det til kommunerne at føre slagterkniven over for forskellige kommunale aktiviteter. Hvad betyder det? Det betyder f.eks., at forskellige boprojekter for fysisk og psykisk handicappede, dem, der ikke har haft ordentlige levevilkår hidtil, nu i 1986 bliver standset og udsat. Er det en måde at foretage indgreb på, indgreb, som rammer befolkningsgrupper, der ikke har anstændige vilkår i forvejen?

Den tredje ting, jeg vil nævne, er, at indgrebene bygger på en mistillid til kommunerne, til kommunalbestyrelsernes ansvarsfølelse. Det ligger der også i forslaget, fordi der er indbygget en straffeaktion over for de kommuner, der efter regeringens opfattelse ikke opfører sig ordentligt.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg forstod, at hr. Niels Helveg Petersens fantasi ikke rakte til, at socialdemokratiet skulle stemme imod et forslag, der byggede på en aftale indgået med kommunale organisationer, hvor der sidder socialdemokratiske formænd. Det forstår jeg meget vel.

Derfor vil jeg også – for ligesom at forlade spådommene – give hr. Niels Helveg Peter-

[Stavad]

sen det tilbud, at hvis det radikale venstre sammen med socialdemokratiet vil være parat til at tilrette dette lovforslag, så det alene indeholder den del af aftalen, som de kommunale organisationer har tilsluttet sig, så er vi med.

Den straffeekspedition over for kommunerne, som lovforslaget også indeholder, er ikke noget, der har fået de kommunale organisationers tilslutning. Hvis hr. Niels Helveg Petersen ville være parat til at tage den ud under udvalgsarbejdet, ville hr. Niels Helveg Petersen kunne forlade spådommenes stude og få vished for, at socialdemokratiet ville stemme for dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg skal undskylde hr. Agerschou, han er så ny herinde, og da han åbenbart heller ikke har læst på de gamle lektier, kan han jo ikke vide, at jeg i mange år, netop da vi gennemførte kommunalreformen, byrde- og opgavefordelingen mellem stat og kommuner, var mit partis kommunalpolitiske ordfører; men det er jo længe før, hr. Agerschou kom ind i billedet.

Til hr. Agerschou vil jeg så sige, at hr. Agerschou benytter lejligheden til at tale uden om det, lovforslaget handler om. Det har hr. Agerschou jo også ret til. Det, vi diskuterer her, er aktiviteten i de kommunale budgetter i 1987 og 1988. Jeg ved godt, at hr. Agerschou var imod den regulering, vi foretog i 1986; det har jeg også lagt mærke til, selv om jeg ikke i den sag var kommunalpolitisk ordfører. Men dette drejer sig om aktivitetsudviklingen i 1987 og 1988. Det er faktisk, hvad lovforslaget omfatter, og man beder ikke om her, når man tager stilling til dette lovforslag, at godkende den aftale, der blev lavet for budgetudviklingen i 1986 med tilbagevirkende kraft. Derfor taler hr. Agerschou uden om lovforslagets egentlige indhold, når hr. Agerschou taler om 1986.

Det er også et delvist svar til hr. Stavad. Jeg mener, at det er nødvendigt og rigtigt i forbindelse med denne aftale at gøre det helt klart, at der er såkaldte modgående foranstaltninger. Jeg er opmærksom på, at dette er ikke underskrevet af de kommunale organisationer, som nøjes med i aftaleteksten at notere sig, at regeringen fremsætter et sådant

forslag, men vel vidende, da de indgik aftalen, at et sådant forslag altså ville komme fra regeringen. Så jeg fastholder i al stilfærdighed min spådom.

Bente Juncker (CD):

Det foreliggende lovforslag om den kommunale økonomi for de næste 2 år samt om det fremtidige tilskuds- og udligningssystem er baseret på de forhandlinger, der har fundet sted mellem regeringen og kommunerne.

I CD er vi, sådan som ministeren også har givet udtryk for at være, tilfredse med, at der hermed er sluttet en slags fred mellem regeringen og kommunerne. Ved regeringens tiltræden var der udsigt til et underskud på budgettet på omkring 80 mia kr., og vi sagde om de nødvendige besparelser, at det ville gøre ondt. Men vi ville være med, hvis det var nødvendigt, for at dansk økonomi skulle bringes væk fra den afgrundsposition, socialdemokratiet efterlod i arv. Der er ikke tvivl om, at det har gjort ondt visse steder, og at der på nogle områder er blevet skåret ind til benet.

Den aftale, der kom i stand om den kommunale økonomi for 1987 og 1988, koster lidt penge. Ligesom regeringen har måttet finde sig i en hård kritik for nedskæringer over for kommunerne, må den nu affinde sig med nærgående spørgsmål, om det nu også er forsvarligt at løse det stramme greb, før underskuddet på betalingsbalancen er bragt på plads.

Hvordan tror man reaktionerne havde været, hvis forhandlingerne mellem regering og kommuner var brudt sammen og regeringen havde pålagt kommunerne stramme restriktioner, som de ikke mente at kunne leve med længere? Der havde sandsynligvis lydt et ramaskrig. Det kunne man så vælge at se bort fra, hvis de faktiske forhold tilsagde, at sådan måtte det nu engang være.

I centrum-demokraterne bilder vi os ikke ind, at man nu kan øse offentlige midler ud med rund hånd, men vi mener, at der er ræson i at gøre sig nogle overvejelser og se på de sorte pletter, der måtte være opstået, og få klaret nogle opgaver, som trænger sig på. Derfor er det også glædeligt at notere, at det ligger i aftalen, at ventelisterne på hospitalerne skal nedbringes.

[Bente Juncker]

I henstillingen til kommuner og amtskommuner indgår der også en slags bunden opsparring, som kræves ind, hvis rammerne for driftsudgifterne overskrides. Den har ikke vakt udelt glæde hos de kommunale parter, men den har man noteret sig, som det hedder.

Vi mener i CD, at der er grund til at glæde sig over, at regeringen og de kommunale organisationer nu er kommet overens, og vi kan give tilslutning til lovforslaget.

Til det andet lovforslag, nr. L 269, kan vi også give tilslutning.

Lenger (VS):

Først vil jeg gerne anbefale folketingets præsidium at forære hvert af regeringens medlemmer en kalender, hvoraf det klart fremgår, at folketingssamlingen slutter med udgangen af maj. Noget sådant kunne forhåbentlig forebygge, at vi så tæt på samlingens slutning får lovforslag til behandling, som havde kunnet forberedes og forhandles og fremsættes for længst.

Måske ville det være helt i regeringens ånd at pålægge de ministre, som kommer med meget vidtgående, udviklede og tekniske lovforslag her i sidste øjeblik, at deponere 20 pct. af deres løn i Nationalbanken i 4 år uden renter.

Må jeg dernæst sige om lovforslagene, at de rent teknisk ser fornuftige ud. Der er også i deres indhold nogle positive ting, som vi i VS lægger stor vægt på. Vi kan se, at regeringen på nogle områder har måttet give sig, og det synes vi er godt. Vi har f.eks. bemærket, at der vil ske reguleringer omfattende kompensation for asbestforanstaltninger, skatteforliget, afvikling af sociale refusioner, ligesom vi er tilfredse med, at der i det mindste nu skabes klarhed med hensyn til, hvorledes udgifterne til bekæmpelsen af sygdommen AIDS skal fordeles.

SF og VS har tidligere fremsat forslag og fremlagt en model i netop denne sag, men som det også fremgik af vores bemærkninger dengang, er det vigtigste for os, at der sker en afklaring, således at sygehuskommunerne, især Københavns kommune, kender de økonomiske vilkår, som de har at beslutte inden for.

Hvad angår asbest, er det selvfølgelig meget smukt at udvide den straffri ramme på

denne måde, men det havde nok været mere relevant, om man også havde set på udgifterne i 1986; kommunerne er jo allerede i gang med at afholde udgifter i forbindelse med asbest. Og at give et statsligt tilskud, ja, det er der slet ikke noget af.

Vi er tilfredse med, at der sker en demografisk regulering, men vi har vanskeligt ved at se, hvorfor den ikke i alle tilfælde skal ske fuldt ud.

Derimod er der også adskilligt, som vi underer os over. Det gælder f.eks. bestemmelsen om virkningen af arbejdstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987, der vægtes med ca. $\frac{1}{3}$. Det vil helt kontant sige, at der sigtes mod, at der skal være en merbeskæftigelse på $\frac{1}{3}$ af det, som arbejdstidsnedsættelsen fører til.

En ting er, at det er de fagliges eget pres, der er afgørende for, om der ansættes personale til udfyldelse af arbejdstidsnedsættelsen på det private område, men på det offentlige kunne man dog i det mindste dække arbejdstidsnedsættelsen fuldt ud, ikke mindst når netop den overenskomst, som vi befinder os under, er kommet til verden ved et lovindgreb. Masser af funktioner i kommunerne kan jo ikke varetages med en kun delvis kompensation; det er fortsat vanskeligt for en buschauffør at køre mere end én bus – ad gangen i hvert fald.

Som noget helt nyt, i hvert fald i denne regerings levetid, er forslaget blevet til efter forhandlinger mellem regeringen og de kommunale organisationer. Det skyldes bl.a., at der er kommet en ny indenrigsminister, og det vil jeg da gerne complimentere ham for.

Men det skyldes også, at der har været et voldsomt pres fra mange forskellige grupper af borgere, hvoriblandt – hvis jeg skal nævne bare ét eksempel – det seneste er arbejdsnedsættelsen på Odense sygehus, som er en af de aktiviteter, der blandt mange andre har været med til at gøre dette resultat bedre, end det har været de foregående år. På den måde har de ansatte på Odense sygehus igen den aktion, som de har gennemført, været med til at gøre noget ved de tilstande, som hr. Svend Heiselberg ikke vil være bekendt, i hvert fald ikke i 1987.

Nu er det ikke nogen selvfølge, at en aftale er fornuftig, blot fordi Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening siger god for den. Tværtimod medvirkede netop disse to organisationer jo aktivt, da den tidli-

[Lønger]

gere regering år efter år greb ind over for kommunerne og fik indgrebene til at se ud som frivillige aftaler. Der er da også i denne aftale nogle elementer, som vi er yderst skeptiske over for, eller i hvert fald nogle af bivirkningerne, som vi er yderst skeptiske over for.

Det er f.eks. tilfældet, når vi ser på de økonomiske rammer, som kommunerne får i de kommende år på trods af stigningen. Vi mener, at de – forøgelse til trods – er utilstrækkelige, fordi der ligger en lang række ophobede udgiftsbehov både på driftssiden og på anlægssiden. Alene udgifterne til sygdommen AIDS, som er beskrevet specifikt i dette lovforslag, vil lægge beslag på en stor del. Dertil kommer så, at den kommunale sektor på grund af juleindgrebet skal betale et beløb, som måske ikke teoretisk, men i hvert fald i virkelighedens verden skal trækkes fra forlods. Og juleindgrebet ophæves jo ikke med dette lovforslag. Det fortsætter tværtimod sin virkning.

Endelig ser det for mig ud som en overmåde vanskelig opgave at skulle vedtage et budget for 1987, når rammen skal beregnes som et gennemsnit af 1985- og 1986-regnskaberne, allerede før 1986-regnskabet foreligger. Sådan læser jeg lovforslaget. Hvis det er tilfældet, synes jeg, det er at lægge budget i blinde, og på den baggrund virker det meget uretfærdigt, når kommunalbestyrelserne skal risikere at falde ind under straffebestemmelserne i dette lovforslag med deponering af et beløb i Nationalbanken uden renter, hvis man altså overskrider en ramme, som man ikke kender på budgetlægningstidspunktet. Jeg synes, det er uacceptabelt, at man har disse straffeforanstaltninger, og jeg vil gerne spørge ministeren, om det er korrekt forstået, at man står i den situation i september i år, at man skal vedtage budgetter, hvor rammerne fastlægges på baggrund af et regnskab, som ikke er færdigt før et halvt år senere.

Der er en lang række kommuner, som allerede har taget forskud på 1987-budgetterne ved at gøre, som regeringen ønskede med juleindgrebet, og udskyde nogle udgifter til 1987 for at hjælpe regeringen med at afkøle den overophedede bygge- og anlægssektor. Juleindgrebet var jo ikke udtryk for nedskæringer, sagde regeringen, kun udskydelser; men disse udskydelser skal altså også finansieres af den beskedne udvidelse af rammer-

ne. Alle disse ting skal så at sige betales forlods, og først derefter kan kommunerne begynde at se på andre ting som f.eks. sygehusudgifterne, hvor der takket være regeringens hidtidige politik er opstået lange ventelister, og hvor folk mange gange dør, før de når at blive indlagt til behandling.

Så kan man godt komme med flotte statistikker og redegørelser, som viser, at produktiviteten på landets hospitaler er faldende. Dem tror vi ikke på, og det virker heller ikke særlig troværdigt, når man som mål for produktiviteten på sygehusene bl.a. tager antallet af udskrivninger. Det siger jo sig selv, at udskrivningerne må blive færre, når man når frem til en situation, hvor efterhånden kun de allermost alvorlige sygdomme giver adgang til et hospital. Man kan komme med opgørelser, der viser, at der ofres så mange penge på sygehusvæsenet som aldrig før, men målt i forhold til befolkningsudviklingen, hvor der er blevet flere og flere ældre med større gennemsnitsbehov for netop hospitalsydelser, er der ikke sket nogen stigning. Jeg forstår ikke, hvorfor man altid skal lave disse flotte og fine og indviklede statistikker og undersøgelser, når det er så ligetil at måle serviceniveauet på sygehusene ved hjælp af ventelisterne. Det er den enkleste og den mest korrekte vurdering af, hvordan serviceniveauet er.

Vi er uenige med sygehuskommunerne i deres vurdering af, at de kan klare hospitalsproblemerne inden for de rammer, de har fået stukket ud nu, og vi ser aftalen mellem regeringen og de kommunale organisationer som lidt af en genoptagelse af tidligere tiders praksis, hvor organisationerne påtog sig at føre regeringens politik i praksis, hvis regeringen blot ville lade Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen være med i en aftale, som ser frivillig ud.

Som sagt er der en hel del ting i lovforslaget, som vi synes godt om, og der er nogle andre ting, som vi slet ikke synes om. Derfor er jeg ikke i stand til at oplyse, hvordan vi vil stemme ved den endelige afstemning, også fordi vi endnu ikke har nået at diskutere spørgsmålet på et gruppemøde; så vidt jeg husker, var det i forgårs, lovforslaget blev fremsat. Så hvad vores endelige stemmeafgivning angår, må vi efterlade de øvrige partier i intens spænding.

Poulsgaard (FP):

Vi har hørt meget, og hr. Stavad lagde jo for med, at det var menneskefjendtlige nedskæringer; den fik i hvert fald ikke for lidt. Er det mere menneskefjendtligt end at stjæle hver en krone op af lommen på folk i skat? Jeg ved ikke rigtig, hvad man skal sige til sådan nogle udtalelser.

Hvis det så havde noget med sandheden at gøre, det, hr. Stavad stod her og vred af sig, men det havde jo intet med sandheden at gøre. F.eks. Politiken fra i går: »Rekordudgift til sygehusene«. Men på trods af at vi har rekordudgifter til sygehusene, har vi ventelister, og hvorfor har vi ventelister? Fordi personalet bl.a. tager til København fremfor at passe sit arbejde. Det er de mest forkælede personalegrupper, og dem bøjer denne regering sig også for. Det er jo simpelt hen rystende, at man skal opleve det. Jeg har spurgt ministeren og håber på et svar. Sammenlignet med Norge, Sverige og Vesttyskland må man sige, der ikke er ét land, hvor der er så forkælede personalegrupper som i Danmark.

Det foreliggende lovforslag viser jo også, at der skal ske kompensationer for den arbejdstidsforkortelse, der sker. Den kunne nemt gennemføres uden kompensationer. Mig bekendt har de kommunalt ansatte i årevis, modsat øvrige parter på arbejdsmarkedet, haft gratis frokostpauser; de har fået betalt frokostpauser, som andre skulle betale for. Det var nu på tide, at vi begyndte at ligestille de to parter, men de har jo mange fortalere herinde, så derfor skal de nok få deres vilje.

Og så kan man jo læse i avisen: hurra, siger amterne, vi får lov til at bruge 1 mia kr. mere. Ja men hvem er amterne? Er amterne én mand og én kvinde? Hvem er kommunerne, hvem er amter og kommuner og stat? Det er jo mig. Jeg er jo både kommune, amt og stat, det er jo mine penge. Altså hvis amterne får lov til at bruge 1 mia kr. mere, så er det jo ikke sådan, at amtet, denne her anonyme amtmand, trækker den milliard op af foret og lægger den. Nej, det skal hr. Poulsgaard gøre som skatteborger. Så til al den råben hurra osv. er der kun at sige, at det ikke er andet end noget rent teknisk, man flytter lidt rundt på. Det er ikke til at forstå, at fornuftige folk kan tage sådan noget alvorligt.

Det, man burde have gjort nu fra regeringens side, er selvfølgelig, at man skulle have sagt til Amdsrådsforeningens personalegrupper: hold nu op med al den sarthed. Så snart man hører ordet »privat«, slår man jo bak her. Man skulle selvfølgelig have brugt anledningen til at sige: de ventelister på sygehusene får vi aldrig nogen sinde ned, for personalet har alt for travlt med at rende til faglige møder og demonstrationer i stedet for at passe folk. Derfor skal vi have nogle privathospitaler. Hvis man endelig var kommet med sådan noget og havde fået sat skub i de udbyggede privathospitaler, så kunne dette lovforslag have været en lille smule værd, men det har man selvfølgelig glemt i regeringen. Jeg tror slet ikke, man ønsker privathospitaler længere.

Det eneste, fremskridtspartiet syntes var godt i julepakken, var det med, at man kunne holde lidt styr på amters og kommuners budgetter. Det kan vi se nu fortøner sig i den blå luft. Vi har nu fået en aftale, som ikke er fugls føde værd.

Og så alt det her med, at nu går det godt med den indenlandske overførsel danskere imellem. Det er jo ikke det, der betyder noget. Det, der betyder noget, er jo den halve billion eller kvarte billion er det vel, vi nu skylder væk. Det er jo det, der betyder noget, og det er derfor, økonomer i dag kan forudse, at vi får en ny, jeg ved ikke, hvad vi skal kalde det, til efteråret, men vi får i hvert fald en pakke igen. Vi får momsforhøjelse, vi får nok andre indgreb, men det synes man altså er meget menneskevenligt, når vi tværtimod har en forkert personaleorganisation i dette land. Så kan hr. Stavad stå heroppe og sige, at den politik, der bliver ført, er menneskefjendtlig. Man kunne somme tider ønske, at de socialkrabater kom tilbage til magten igen, for det er meningsløst med sådan nogle beskyldninger.

Det, vi er tilfredse med i aftalen, er, at vi nu ved, hvor vi skal tage pengene fra til bekæmpelse af AIDS. Det synes vi er godt. Derimod synes vi aldeles ikke, at det er godt med den asbest. Det er noget hysteri uden lige, og det er sådan noget, man pjatter skatteborgernes penge til. Man kan blive så rasende over det.

Alt i alt er det et elendigt lovforslag, regeringen har forhandlet sig frem til. Jeg kan

[Poulsgaard]

sige uden gruppemøde, at det ikke kan få vores støtte.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Det er ikke, fordi jeg synes, der er nogen som helst grund til at diskutere med hr. Poulsgaard på baggrund af det indlæg, vi lige har hørt, men jeg modtog forleden dag et brev – og jeg ved, at der også er andre medlemmer af Folketinget, der har fået det – fra en patient, der netop havde været indlagt på afdeling M.1. på Århus kommunehospital, og jeg vil da gerne efter hr. Poulsgaards udfald mod personalet læse nogle få linjer op. Han skriver bl.a.:

»I, kære politikere i Folketing, amtsråd og byråd, skulle prøve at være en uge som dagvagt, aftenvagt og i nattevagt her på afdeling M.1., så ville I på egen krop kunne føle, hvilken »rovdrift« personalet her bliver udsat for i døgnets 24 timer. Vi patienter har ingen klager over personalegrupper fra DSR eller DKA, overlægerne eller reservelægerne.«

Og senere skriver han:

»Det er disse grupper, der må tage ekstra vagter på deres fridage, afspadseringsdage, ferie, som de selv har hårdt brug for at få – man kan nemlig ikke få afløsning f.eks. for langtidssyge, graviditeter eller ferie, derfor drives der »rovdrift« på personalet, enten de nu er hel- eller deltidsansatte.«

Og til slut skriver han:

»Jeg vil gerne på patienternes vegne fastslå, at vi alle ugens dage med 24 timer i døgnnet får en god og kærlig pleje af afdeling M.1.'s personale.«

Sådan nogle breve får vi ind imellem. Jeg ved ikke, om hr. Poulsgaard får det. Det ville formentlig også være omsonst. Men vi andre får ind imellem sådan nogle breve fra patienter, der er tilfredse med den behandling, de får, men som samtidig kan se, at den kunne være meget, meget bedre, og som desuden også hele tiden kan se, hvilken presset situation personalet er i.

Jeg synes, det er groft at stå på denne tallerstol og sige, at personalet på danske sygehuse er forkælet. Det passer simpelt hen ikke.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det er forkælede folk, der kan klæde sig i hvide trøjer og køre til Christiansborg og så sammenligne sig med dem, der i busser hentede folk hjem fra nazistlejrene i Tyskland f.eks.

Og så én ting til: jeg har de sidste par år færdedes uendelig meget på hospitaler. Det ville jeg helst have været fri for. I dagtimerne myldrer det jo med folk, men lige så snart vi når kl. 4 fredag eftermiddag, går det hele næsten i stå, så det er da muligt, at de, der skal passe fredag, lørdag og søndag, har lidt travlere, men til gengæld er der altså også et væld af personale de andre af ugens dage. Og hvorfor i himlens navn skal en operationsstue stå tom stort set fra fredag middag til mandag formiddag? Når vi har de dyre instrumenter og de dyrt uddannede læger og sygeplejersker, må man altså til at indstille sig på, at skal vi have ventelisterne ned, så må man til at arbejde mere end fra kl. 8 til kl. 16, eller hvor meget man nu gør.

Jeg ved ikke, om hr. Lenger mener, at danskere skulle være mere sarte end folk i andre lande, men jeg er overbevist om – og det var det, jeg sagde før, at man ikke har sådan en personalenormering på nogen sygehuse i vore nabolande. Skulle de være så meget dygtigere i vore nabolande end danskere? Jeg tror det ikke. Jeg tror simpelt hen, det er, fordi der bliver sådan et fagtyranni på sygehuse, at man ikke kan komme til for hinden.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Hr. Poulsgaard spurgte – meget begavet, synes jeg – hvorfor en operationsstue nogle gange står tom. Det gør den såmænd, fordi der ikke er personale nok til at bemande den.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Og hvorfor er der ikke personale nok til at bemande dem? De tal, vi har, viser jo, at antallet af sygeplejersker og læger er steget ud over alle bredder de sidste år, men i kraft af nogle svage og uduelige politikere har de fået tilkæmpet sig nogle overenskomster, der skrider til himlen. Men de har ansat disse mennesker; vi har rigeligt med personale – vi skal bare have de overenskomster lavet om.

Dorte Bennedsen (S):

Af den aftale, der nu er indgået med de kommunale parter, fremgår det, at der er enighed om, at der fra 1. januar 1987 indføres en mellemamtskommunal udligningsordning vedrørende AIDS. Beløbene vedrørende 1987 afregnes i 1988.

Dette citat er jo udtryk for opfyldelsen – om end overordentlig forsinket – af et løfte fra indenrigsministeren, og det vil jeg gerne udtale min anerkendelse for, for princippet er rigtigt: det kan ikke være meningen, at primært Københavns kommune, men jo også Frederiksberg kommune og delvis Københavns amt skal bære en så væsentlig del af den meget tunge økonomiske byrde, AIDS er. Københavns og Frederiksberg kommuner har 71 pct. af patienterne, og det kan ikke være en rimelig fordeling; det er alle jo også enige om.

Men jeg vil gerne stille ministeren to spørgsmål i forbindelse med denne ordning. Det ene er, hvorfor man har valgt denne model med en bagudrettet ligning. Ministeren er formentlig ikke uvidende om, at man desværre må regne med, at antallet af AIDS-patienter fordobles hvert år, og det vil sige, at de aktuelle udgifter i de pågældende kommuner er dobbelt så store som det udgiftsgrundlag, der er for tilskuddet. Det vil sige, det er ganske store midler, ikke mindst Københavns kommune skal lægge ud.

Det andet problem, jeg synes er i aftalen, er, at den træder i kraft pr. 1. januar 1987 – tilbagebetalingen begynder først at løbe fra 1988, men beregningsgrundlaget er altså fra 1. januar 1987 – og vi må desværre sige, at der i hvert fald i 1985 og 1986 – men i virkeligheden også tidligere – har været ganske store udgifter på dette område, som man altså her slår en streg over.

Nu kan man gøre disse tal op på lidt forskellig manér, men jeg tror ikke, det vil være helt galt at sige, at Københavns kommune, når 1988 er rundet ud, har haft udgifter på omkring 200 mill. kr., og den vil på det tidspunkt have fået ca. 40 mill. kr. tilbage. Når man altså har erkendt, at det ikke er Københavns kommunes og Frederiksberg kommunes problemer, men landets problemer, synes jeg, det er urimeligt, at man ligesom cutter disse første års udgifter ud af systemet; de kunne jo glimrende være taget med ind. Jeg

vil gerne høre, om ministeren, der ellers normalt er en venlig og fleksibel mand, ikke også kunne være fleksibel under udvalgsarbejdet på dette punkt, så vi kunne få rettet i hvert fald noget op på de to skævheder, jeg her har peget på.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Først vil jeg gerne sige tak til ordførerne for deres indlæg og for den helt overvejende positive modtagelse. Jeg noterede mig, at der nok var en tvivl i sindet hos et par ordførere med hensyn til deres endelige afstemning vedrørende de foreliggende lovforslag – ikke så meget det sidste som spørgsmålet om den kommunale økonomi – men jeg føler alligevel ikke, at usikkerheden er større, end at vi vel alle sammen vil kunne holde pinse i rimelig ro alligevel af den grund.

Lovforslaget er en udmøntning af den fælleserklæring, som regeringen og de kommunale organisationer udsendte den 13. maj 1986, og jeg vil gerne rette en tak til de kommunale organisationer for en positiv og konstruktiv indsats ved forhandlingsbordet. Hermed er også sagt, at jeg egentlig mener, det samme også gør sig gældende fra regeringens side. Det er den normale forudsætning for, at der nås et godt og rigtigt resultat.

Vi har nu i fællesskab fået et grundlag for planlægningen af de kommende års kommunale økonomi. Kommunerne kender nu de økonomiske rammer for 1987 og for 1988, og det giver god mulighed for en budgetlægning, der bygger på en langsigtet planlægning. Der er samtidig skabt ro om finansieringssystemet, fordi bloktilskuddene i deres nuværende form afvikles. For kommunernes vedkommende foreslås der i stedet indført en statsfinansieret udligning. Man kan derfor også se, at forslaget respekterer, at amtskommunerne og primærkommunerne har hver deres opfattelse af bloktilskuddenes fremtid.

Jeg tror, det er vigtigt, at der ikke er idelig diskussion om finansiering og udligning. Et udligningssystem er jo lidt som et skattesystem: de, der berøres af det, bør kunne have tillid til, at det ikke ustandselig ændres.

Det er jo ingen hemmelighed, at der under regeringens forhandlinger med de kommunale organisationer var ting, der skilte, og det var ikke alene rammerne, som gav debat. Der er nu enighed om, at de aftalte rammer

[Indenrigsministeren]

giver mulighed for at løse de kommunale opgaver på en forsvarlig måde, og f.eks. fastslår aftalen, som det har været fremført af flere af ordførerne, at rammerne for amtskommunerne vil give mulighed for at reducere ventelisterne på sygehusene væsentligt.

Et vigtigt punkt i forhandlingerne var det, som hedder »de modgående foranstaltninger«, som foreslås gennemført, hvis rammerne for den kommunale økonomi overskrides. Regeringen har jo ikke foreslået denne bestemmelse for bestemmelsens skyld, men vi mener, at der skal være den sikkerhed for rammernes overholdelse, som vi kan opnå ved allerede nu at fastlægge vilkårene. Vi mener, at kommunerne har krav på at vide, hvad der sker, hvis henstillingen brydes. Dermed får de mulighed for at planlægge økonomien, og det var vigtigt for regeringen at skabe den størst mulige sikkerhed for, at det ikke skal blive nødvendigt at gribe ind i lagte budgetter. Nu ved alle, hvor meget der samfundsøkonomisk er råd til; der er ikke noget skjult for kommunerne. Jeg tror egentlig, at der er ganske stor accept af disse synspunkter ude i kommunerne.

Den beskrivelse, hr. Stavad gav af kommunernes situation og den mishandling, de efter hans opfattelse havde været genstand for, må stå for hr. Stavads egen regning. Jeg tror ikke, det er et billede, som han normalt vil kunne finde væsentlig tilslutning til. Det var, som om det ærgrede hr. Stavad en lille smule, at der her var tilvejebragt et forhandlingsresultat med kommunerne, sådan at vi har et godt og roligt grundlag at arbejde på ikke alene næste år, men også næste år igen, at det billede, han nu har bygget op, og som man i agitationen har forsøgt at nagle fast i bevidstheden hos befolkningen, nu står i skærende kontrast til den situation, som dette forslag er udtryk for. Jeg tror i virkeligheden, at den beskrivelse, som hr. Stavad og enkelte andre ordførere gav af vilkårene for den kommunale økonomi, i lyset af ikke mindst dette forslag og den forståelse, som er mellem de kommunale organisationer og regeringen, er beskrivelsen af en politisk debat, som vi måske har hørt for sidste gang i meget lang tid.

Hvad angår spørgsmålet om København, som hr. Stavad var inde på, skal jeg medgive, at København har særlige forhold, men hr. Stavad må også være opmærksom på, at Kø-

benhavn måske nok ikke har den økonomiske udvikling, som mange andre kommuner og amtskommuner har, men til gengæld heller ikke har de vanskeligheder i forhold til rammeproblemet, som har været det centrale for de øvrige kommuner.

Nu har hr. Stavad betonet, hvor vanskeligt et forslag som dette er at gennemskue, og jeg skal da gerne medgive, at det er ikke det enkleste at vurdere tekster som dem, der her er foreslået, men det har det nu aldrig været, når der var tale om kommunale udligningslove og finansieringsordninger. Jeg har en klar erindring præcis som hr. Niels Helveg Petersen og faktisk endnu længere tilbage om, hvordan forslag af denne art i tidens løb har set ud, og også derigennem en forståelse for de arbejdsvilkår, som folkettinget har i forbindelse med det. Jeg skal naturligvis bidrage, hvad jeg kan til at belyse disse ting på en overskuelig måde. Jeg er meget vel klar over, at det kan være en opgave.

Men hr. Stavad må nu ikke undervurdere sig selv. Med den indsigt, hr. Stavad har, og de evner, han i andre henseender har vist til at sætte sig ind i kompliceret lovgivning, er jeg helt overbevist om, at hr. Stavad, når vi mødes igen i løbet af en uges tid ved anden behandling, vil erkende, at han er helt med igen og har fået den gennemgående viden om disse ting, som han søger, og som vi naturligvis behøver for også at kunne få en rigtig stillingtagen fra socialdemokratiet.

Fru Karen Højte Jensen var inde på, at bloktilskuddene først ændres med virkning fra 1. januar 1988, og betonedes, at det ville være vanskeligt, hvis man skulle gøre det allerede for indeværende år. Det er jeg ganske enig i. Det ville være blevet ekstra kompliceret og ville have givet hr. Stavad yderligere vanskeligheder ud over dem, han registrerer, hvis vi i 1987 også skulle have haft omlægningen af bloktilskuddene. Jeg vil som et enkelt eksempel på de koordinationsproblemer, som i så fald ville være blevet større, nævne samspillet med skattereformen og herunder dens virkning for den kommunale økonomi. Disse spørgsmål måtte i så fald have været med allerede nu og have været vurderet i enkeltheder, for at man kunne tage stilling til det. Det er derfor en lettelse for os alle, at vi har kunnet opnå forståelse for, at finansieringsreformens starttidspunkt er 1. januar 1988 og ikke 1987.

[Indenrigsministeren]

Om de rammer, der nu er fastlagt som gennemsnit af de to foregående års regnskaber, vil jeg gerne sige, at jeg tror, det er en ganske fornuftig model for denne fastlæggelse. Det, at man tager gennemsnittet af to år, betyder jo også, at forskydninger mellem de to år ingen indflydelse får på, hvilken ramme den enkelte kommune eller amtskommune vil have, og noget af det, som har været inde i debatten her, nemlig den budgetforskydning, som nogle steder skete ved, at man overførte enkelte ting fra 1986-året til 1985-året, har ingen virkning med denne formel, og det er naturligtvis hensigtsmæssigt, at den slags beslutninger ikke belønnes igennem den formel, vi vedtager.

Jeg vil gerne give tilslutning til hr. Svend Heiselbergs bærende betragtninger om det væsentlige i, at vi har en lang og rolig periode, hvor vi kender vilkårene, således at man har et godt grundlag for at løse også nogle af de allervanskeligste opgaver. Mange af de omlægninger og omprioriteringer, som vi uundgåeligt skal igennem i disse år, rækker ud over et enkelt år, og derfor er det af betydning, at der er sikkerhed for, at vilkårene ikke ændrer sig, og at de folkevalgte har mulighed for at gennemføre også besværlige omlægninger uden større vanskeligheder end nødvendigt.

Hr. Agerschou omtalte kort indgrebet i december, og jeg bliver derfor nødt til at gentage, at dette indgreb har sin baggrund i, at budgetterne for 1986 blev kraftigt overskredet, og at der derfor var et behov for, at man foretog et indgreb. Det er ikke sådan, at den kommunale verden i det spørgsmål vil kunne sige, at der ikke i de af dem selv lagte budgetter også var givet en baggrund for, at der måtte ske en korrektion.

Hr. Niels Helveg Petersen noterede – og det synes jeg også er rigtigt for historiens skyld – at den finansieringsreform, som hermed er forelagt, er udmøntningen af en aftale mellem regeringen og det radikale venstre om at søge bloktilskuddene ændret for fremtiden. Jeg synes, det er tilfredsstillende, at en sådan vigtig del af forståelsen mellem regeringen og de radikale har kunnet gennemføres og gennemføres med tilslutning fra den kommunale verden, hvorved den får den fornødne bredde.

Hr. Lenger spurgte, hvorfor reguleringen for demografiske faktorer ikke er gennemført

fuldt ud. Jeg kan trøste hr. Lenger med, at der for amtskommunernes vedkommende er en 100 pct.s regulering. For primærkommunernes vedkommende er den det første år 50 pct., de følgende år 75 pct. Jeg tror, hr. Lenger med fordel også vil kunne dyrke dette tema med henblik på at se, hvilke forskellige interesser der er for den demografiske faktor i forskellige kommunetypen – herunder amtskommunerne i forhold til primærkommunerne.

Inden hr. Lenger lægger sig fast på, at det ville være godt at have 100 pct.s regulering for alle kommuner, tror jeg, det ville være nyttigt at se på virkningen af en sådan ændring eksempelvis for de kommuner, hvor skolebørnstallet er i tilbagegang, eksempelvis for andre kommuner, hvor nogle vigtige opgaver er faldende. Her er det kommunale billede meget uensartet, og derfor må man se de satser, som er kommet ud af forhandlingerne, som et udtryk for, at der er fundet nogle løsninger, som ikke dækker alle kommuners opfattelse fuldt ud, men som omvendt nogle kommuner ville have set med stor bekymring på, hvis man havde fulgt hr. Lengers tankegang om 100 pct. overalt.

Kompensationen for arbejdstidsnedsættelsen, som er sat til $\frac{2}{3}$, svarer til den, som er gældende inden for statens område, og hvor man skal notere sig, at der særligt korrigeres for deltidsansatte. Dette er ikke mindst en hensyntagen til primærkommunerne, som har et betydeligt antal deltidsansatte, hvorved kompensationsmodellen i den kommunale verden i hvert fald ikke er dårligere end statens, snarere en smule bedre.

Det er da rigtigt, at man ved budgetlægningen i september ikke vil kende regnskabet for 1986 – det siger sig selv – men man ved alligevel meget godt, hvordan det nogenlunde vil ende, og jeg gør opmærksom på, at der netop i indeværende år gives reviderede budgetter nu her i forårsmånederne, og det vil sige, at vi i forhold til andre år netop nu har en væsentlig større sikkerhed for, hvordan forløbet af 1986 vil være, end det ellers ville være tilfældet.

Omvendt kender hr. Lenger også de problemer, der ville have været, hvis man havde valgt andre begreber end regnskabet. Derfor er jeg overbevist om, at det er en rigtig formulering, det har fået, og det er da også det, som er aftalens tekst.

[Indenrigsministeren]

Jeg skal ikke i dag gå ind i den sygehusdiskussion, som jeg forstår er forudset til næste uge, men gøre opmærksom på, at jeg ikke dermed har sagt god for en række af de synspunkter, som er kommet her i dag med hensyn til forløbet af aktiviteterne på sygehusområdet. Jeg vender tilbage til diskussionen på det tidspunkt, hvor den diskussion er forudset. Men der har været en række synspunkter og konklusioner angående det produktionsmæssige og økonomiske forløb, som vi også med fordel kan korrigere.

Fru Dorte Bennedsen stillede specielt spørgsmål angående den mellemamtskommunale udligning, som er gennemført i denne aftale, og jeg vil først gøre opmærksom på, at København og Frederiksberg har udtalt et meget stærkt ønske om, at man fik en sådan udligning, som jo ingenlunde er nogen selvfølge. Det er et udtryk for, at man har håndteret et konkret problem, og at amtskommunerne har vist en betydelig forståelse for, at denne sygdom har sit tyngdepunkt i København og Frederiksberg, og at det derfor også kunne være rimeligt, at sådanne særlig tyngende sygdomme var genstand for en udligning.

Den model, som er kommet til veje i form af aftalen, har samme karakter og udformning som den, der gælder i øvrigt i forbindelse med udligninger, når vi taler om særlige sygdomme, som ikke har samme udbredelse over hele landet.

Alene den omstændighed, at der altså her er tale om et led i en aftale, gør, at jeg utvivlsomt har let ved forklare fru Dorte Bennedsen, at det ønske, hun rejser om et andet forløb, også derigennem er en ændring af de vilkår, som gælder for andre, som er med i en sådan aftale. Det tror jeg egentlig vil være fuldt ud tilstrækkeligt til, at fru Dorte Bennedsen kan forstå, at jeg ikke på det grundlag har nogen mulighed for at gå ind i noget, som ville føre til en anden byrdefordeling end den, som er indgået i aftalen.

Mit ministerium og jeg skal bidrage alt, hvad vi kan, til et godt forløb af det udvalgsarbejde, som nu forestår. Jeg føler mig overbevist om, at denne lovgivning vil vise sig at være et markant udgangspunkt for udviklingen i de kommende års aktiviteter og for hele den kommunale tilværelse både i primærkommunerne og amtskommunerne. Jeg er også overbevist om, at det helt overvejende

indtryk i befolkningen og i kommunerne af det resultat, som her er opnået, når vi ser væk fra de lidt utilfredse bemærkninger, som lød her og dér i debatten i dag, vil være tilfredshed med, at man har fået et godt grundlag at arbejde på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 135:

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv indsats mod diktaturet i Tyrkiet.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.
(Fremsat 11/4 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er med en vis undren, jeg har læst dette forslag til folketingsbeslutning om aktiv indsats mod diktaturet i Tyrkiet, som det hedder. For mig at se bygger forslaget på en fejlagtig opfattelse af indholdet og rækkevidden af den forligsordning, som Danmark, Norge, Sverige, Frankrig og Holland i december sidste år accepterede under medvirken af Menneskerettighedskommissionen i Strasbourg. Denne ordning tilsigter jo ikke at bringe sagen om Tyrkiets overholdelse af menneskerettighederne ud af verden. Tværtimod repræsenterer forliget en begyndelse på en ordning eller en mekanisme, som under Menneskerettighedskommissionens aktive medvirken og kontrol helt frem til februar næste år skal vise, om den tyrkiske regering vil være i stand til i videre omfang at genop-